

Skörd av potatis 2010

Preliminära uppgifter

Production of potatoes in 2010

Preliminary results

I korta drag

Totalskörden av matpotatis 4,5 % lägre än 2009 års skörd

Den svenska skörden av matpotatis beräknas till 542 800 ton. Det är 25 700 ton eller 4,5 % mindre än 2009 års slutliga totalskörd. Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Den preliminära arealen matpotatis uppgick år 2010 till 19 790 hektar.

Hektarskörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas för år 2010 till 27 430 kilo per hektar, vilket är 4,9 % lägre än föregående års slutliga hektarskörd. Östergötlands och Hallands län redovisar de högsta hektarskördarna med 31 640 respektive 31 220 kilo per hektar, vilket är 3 % respektive 18 % lägre skörd på länsnivå jämfört med föregående år. Skåne län, som har en omfattande odling av färskpotatis och därmed en lägre hektarskördenivå, har en hektarskörd på 29 220 kilo per hektar vilket är 4 % lägre hektarskörd jämfört med i fjol. För Gävleborgs och Värmlands län ökade skörden per hektar med 20 respektive 16 % jämfört med fjolårets låga skördenivåer. I Örebro län är hektarskörden 24 % lägre än fjolårets. Orsaken till de lägre hektarskördenivåerna är ogynnsam väderlek under odlingssäsongen.

På tio år har odlingen av färskpotatis ökat från 10 % av matpotatisarealen till att nu omfatta cirka 20 % av arealen. Skörden per hektar är dock lägre för färskpotatisen och av rikets totalskörd utgör färskpotatisen drygt 14 %. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter.

Lägre totalskörd för potatis för stärkelse trots något ökad odling

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Skörden beräknas till 37 240 kilo per hektar och den totala skörden till 272 800 ton, vilket är 5,7 % lägre än föregående års resultat. Skåne län redovisar den högsta

Gunnel Wahlstedt, SCB, tfn 019-17 62 45, gunnel.wahlstedt@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4242 Serie JO – Jord- och skogsbruk, fiske. Utkom den 9 december 2010.

URN:NBN:SE:SCB-2010-JO17SM1001_pdf.

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

hektarskörden på 38 930 kilo per hektar. Arealen stärkelsepotatis uppgick till 7 320 hektar, vilket är en ökning med 70 hektar jämfört med 2009.

Innehåll

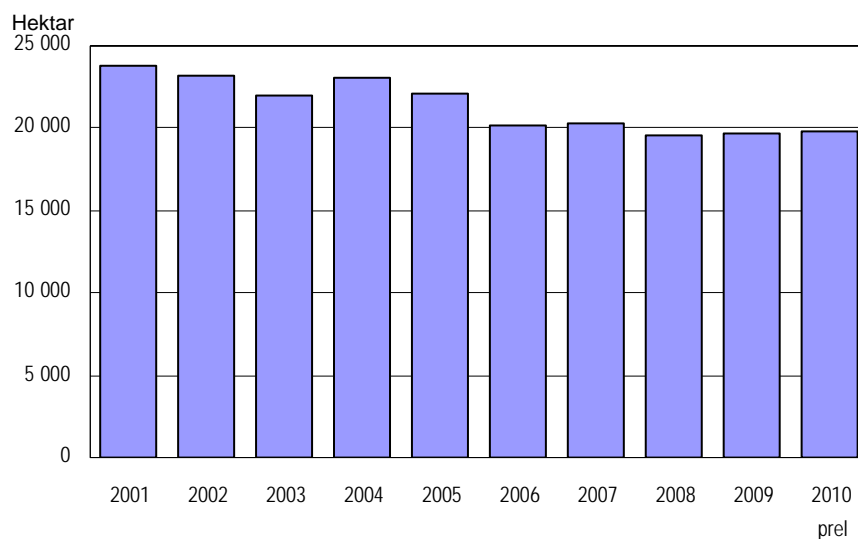
Statistiken med kommentarer	4
Potatisarealen på samma nivå som 2008 och 2009	4
Hektarskoroden av matpotatis 4,9 % lägre än föregående år	5
Högsta hektarskördarna i Östergötlands och Hallands län	5
Odling av färskpotatis på 20 % av matpotatisarealen	5
Totala matpotatissskoroden 4,5 % lägre jämfört med föregående år	6
Totalskörd av potatis för stärkelse 5,7 % lägre än föregående år	6
Mest obärgat i Skåne och Hallands län	7
Tabeller	9
Teckenförklaring	9
1. Matpotatis. Preliminära resultat 2010	10
2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2010	11
3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2010	12
Fakta om statistiken	13
Detta omfattar statistiken	13
Definitioner och förklaringar	13
Så görs statistiken	14
Statistikens tillförlitlighet	14
Bra att veta	15
In English	16
Summary	16
List of tables	16
List of terms	16

Statistiken med kommentarer

Potatisarealen på samma nivå som 2008 och 2009

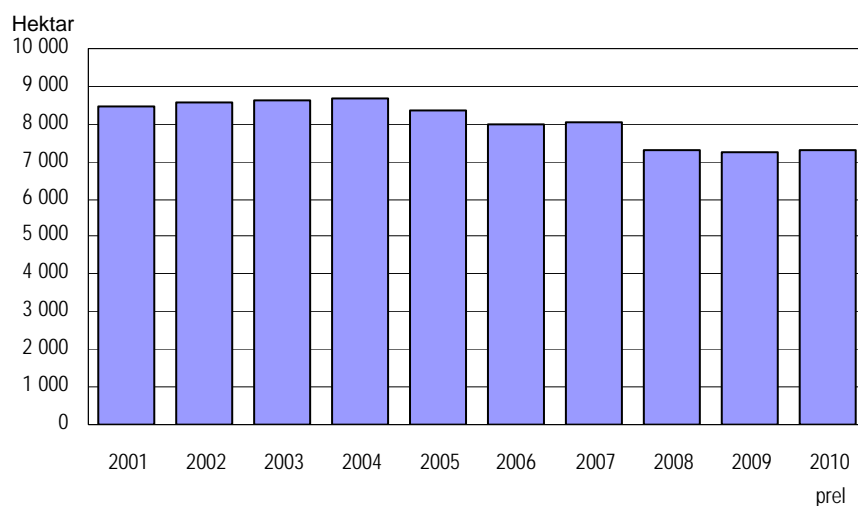
Den preliminära arealen matpotatis, vilken används för beräkning av totalskördar, uppgick år 2010 på riksnivå till 19 790 hektar. Det är en liten ökning med 80 hektar eller 0,4 % jämfört med föregående års slutliga statistik. I Skåne län har matpotatisarealen ökat mest gentemot 2009, en ökning av arealen med drygt 500 hektar. Även i Västerbottens och Gotlands län har arealerna ökat, med cirka 20 hektar vardera. I Västra Götalands minskade däremot arealen med drygt 100 hektar och i Örebro, Östergötlands Hallands och Blekinge län minskade matpotatisarealerna med mellan 60 och 80 hektar. I resterande län redovisades en oförändrad eller en mindre minskning av odlingsarealen. Figur A visar att den totala arealen matpotatis i riket har sjunkit under den senaste tioårsperioden. De senaste tre åren har dock arealen uppgått till uppemot 20 000 hektar årligen. Skörd från kolonilotter, trädgårdsland etc. ingår inte i föreliggande statistik.

Figur A. Matpotatis. Arealer 2001–2010

Den preliminära arealen stärkelsepotatis för 2010 redovisades till 7 320 hektar. Det är en ökning med 70 hektar jämfört med föregående års slutliga statistik. Figur B visar att arealen potatis för stärkelse den senaste tioårsperioden var relativt konstant fram t.o.m. år 2004 för att sedan successivt minska. De senaste tre åren har dock arealen uppgått till cirka 7 300 hektar årligen.

Figur B. Potatis för stärkelse. Arealer 2001–2010

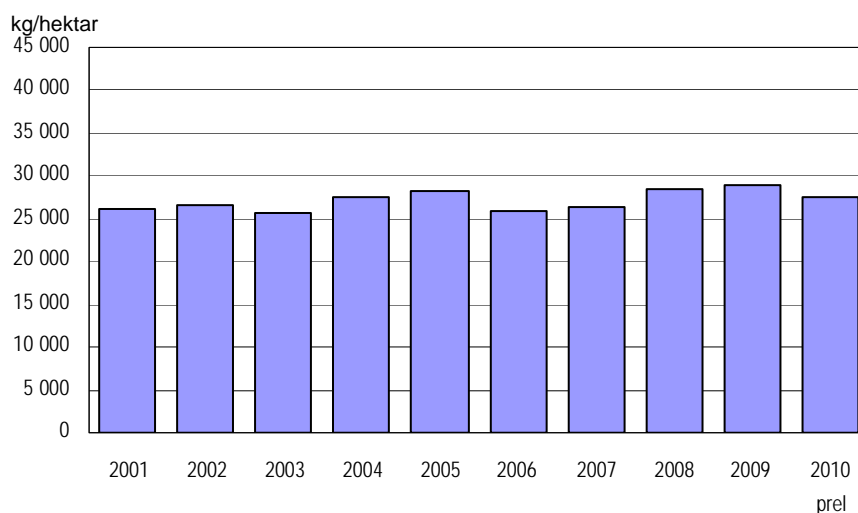

Hektarskörden av matpotatis 4,9 % lägre än föregående år

Hektarskörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas för år 2010 till 27 430 kilo per hektar, vilket är 4,9 %, eller 1 420 kilo per hektar lägre än föregående års slutliga hektarskörd. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter.

Av figur C framgår att hektarskördenivån varit relativt konstant under tioårsperioden med undantag för några år med en högre skördenivå; 2004, 2005, 2008 och 2009.

Figur C. Matpotatis. Hektarskördar 2001–2010

Högsta hektarskördarna i Östergötlands och Hallands län

Östergötlands och Hallands län redovisar de högsta hektarskördarna 2010 med 31 640 respektive 31 220 kilo per hektar, vilket är 3 % respektive 18 % lägre skörd på länsnivå jämfört med föregående år. Skåne län, som har en omfattande odling av färskpotatis och därmed en lägre hektarskördenivå, har en hektarskörd på 29 220 kilo per hektar vilket är 4 % lägre hektarskörd jämfört med i fjol. För Gävleborgs och Värmlands län ökade skörden per hektar med 20 respektive 16 % jämfört med fjolårets låga skördenivåer. I Örebro län är hektarskörden 24 % lägre än fjolårets på grund av en kall vår som ledde till sen sättnings, sommartorka som gav en dålig knölsättning med få knölar per stånd och regn under skördeperioden som dessutom ledde till obärgade arealer i länet. När hektarskörden beräknas ingår eventuell obärgad areal i skattningen. Stora obärgade arealer sänker därmed den skattade hektarskörden. Ingen beräkning av hektarskörd för skördad areal görs.

Odling av färskpotatis på 20 % av matpotatisarealen

Hektarskörden för färskpotatis beräknas även separat. På riksnivå uppgår den till 19 010 kilo per hektar, en minskning med cirka 6 % jämfört med föregående år. Drygt 20 % av rikets matpotatisareal var färskpotatisodlingar 2010, en minskning med 2 procentenheter jämfört med föregående år. På 10 år har odlingen av färskpotatis ökat från att då uppta cirka 10 % av matpotatisarealen till att nu uppta över 20 % av arealen. Utvecklingen beror troligen till stor del på en minskad husbehovs- och trädgårdsodling av färskpotatis. Uppgifter om färskpotatis insamlas för färskpotatissorter, främst sorterna Arielle, Early Puritan, Maria, Minerva, Princess, Rocket, Solist och Swift. Brukaren har också möjlighet att ange skörd för ytterligare sorter som skördats som färskpotatis.

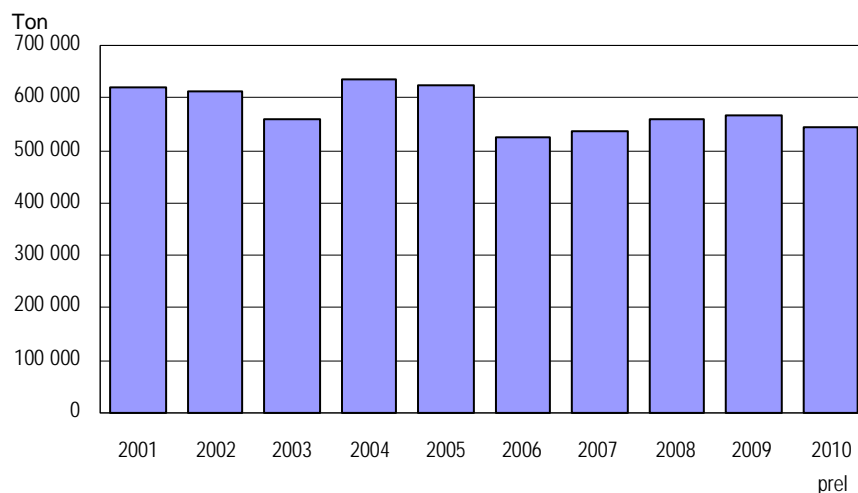
Totala matpotatisskörden 4,5 % lägre jämfört med föregående år

Totalskörden av matpotatis beräknas för riket till 542 800 ton (se tabell 1). Det är 4,5 % lägre än 2009 års slutliga totalskörd. Fyra län dominerar odlingen av matpotatis; Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de i år för 75 % av landets totala matpotatisskörd.

Nästan 24 % lägre totalskörd än föregående år redovisas för Örebro län. Hallands och Norrbottens län har 16 respektive 10 % lägre totalskörd jämfört med fjolåret. Västra Götalands och Gotlands län har 7 respektive 5 % lägre totalskörd jämfört med fjolåret. Värmlands och Gävleborgs län har däremot båda cirka 14 % högre totalskörd jämfört med föregående år. Övriga län uppvisar mindre förändringar jämfört med föregående år.

Utvecklingen av den totala matpotatisskörden under den senaste tioårsperioden visas i figur D. Totalskörden minskade trendmässigt i början av perioden. För åren 2004, 2005, 2008 och 2009 skedde en viss återhämtning under år med goda hektarskördenivåer.

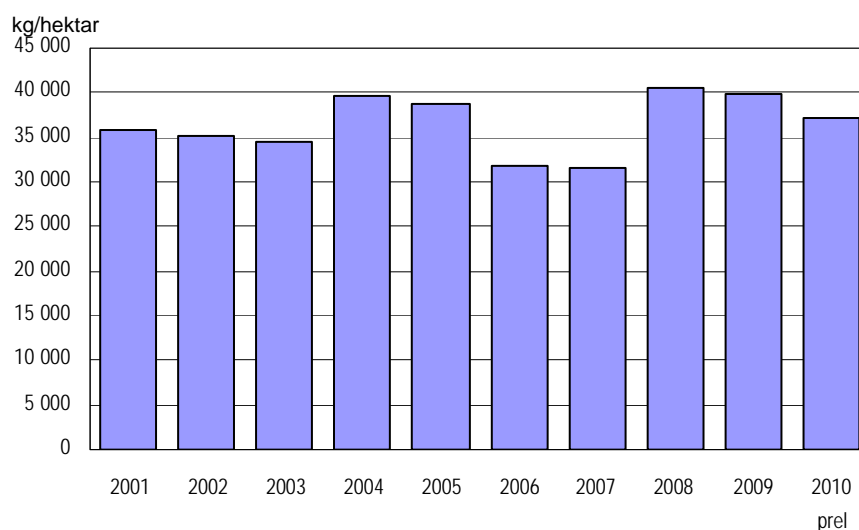
Figur D. Matpotatis. Totalskördar 2001–2010

Totalskörd av potatis för stärkelse 5,7 % lägre än föregående år

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden beräknas till 37 240 kilo per hektar och den totala skörden till 272 800 ton, vilket är 5,7 % lägre än föregående års resultat (se tabell 2). Skåne län redovisar den högsta hektarskörden på 38 930 kilo per hektar. I beräkningarna av hektar- och totalskördar ingår även utsädesodlingar.

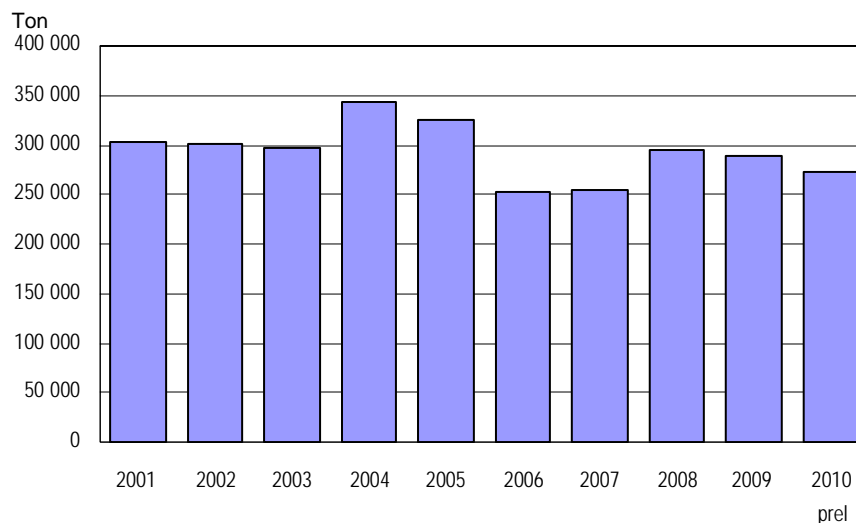
Av figur E framgår att 2008 års hektarskörd är den högsta som noterats under tioårsperioden. Hektarskörden 2009 nådde nästan upp till samma nivå och även 2010 års hektarskörd överstiger genomsnittet för de fem föregående åren.

Figur E. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 2001–2010

En minskad areal för 2008, 2009 och 2010 har kompensats av goda hektarskörningar under dessa år, vilket gör att totalskörden inte minskat i lika stor utsträckning som annars varit fallet, se figur F.

Figur F. Potatis för stärkelse. Totalskörda 2001–2010

Mest obärgat i Skåne och Hallands län

Obärgade arealer för matpotatis beräknas för landet som helhet uppgå till 350 hektar vilket är på samma nivå som föregående år. Cirka 1,8 % av matpotatisarealen beräknas vara obärgad (se tabell 3). Den största obärgade arealen redovisas för Skåne och Hallands län, 80 hektar vardera förblev obärgat i dessa län. En större odlingsareal 2010 kan till en del motverka skördeförlusten. Gotlands och Västra Götalands län har 40 respektive 30 hektar matpotatis som förblivit obärgat. Även resterande län har obärgade arealer men inte av samma omfattning. För några företag har stora delar av potatisarealen fått lämnas obärgad. För potatis för stärkelse beräknas endast 10 hektar eller cirka 0,1 % av arealen vara obärgad.

Odlingsbetingelser

Vintern var lång och snörik. Våren kom med kallt och regnigt väder och vårbruket blev utdraget. Trots sen sättning fanns det odlingar som drabbades av frost efter uppkomsten i juni. Under juli var vädret varmt och torrt. Sommartorkan ledde till dålig knölsättning på många håll med få knölar per stånd. När det var dags att påbörja skörden kom stora regnmängder som försvårade och förse-nade upptagningen. Kvävningsskador rapporteras förekomma. Skörden var inte helt avslutad i slutet av november och en del partier har frostskadats.

Skördens kvalitet

Jordbrukarna gjorde i matpotatisundersökningen en bedömning om huruvida olika kvalitetsegenskaper förekom i större utsträckning än normalt. Små knölar rapporteras förekomma i större utsträckning än normalt under 2010. Jämfört med fjolåret rapporteras även rötskador förekomma i större utsträckning. Be-dömningen är sammantaget att skörden håller en god kvalitet.

Jordbrukarna gjorde en bedömning om bortsorteringen var större än normalt. På riksnivå angav 45 % att bortsorteringen inte var större än normalt medan 24 % ansåg att så var fallet. Återstående, 31 % av odlarna, hade ingen uppfattning då de t.ex. sålde potatisen utan sortering eller inte börjat sortera potatisen ännu. Uppgifterna om bedömda kvalitetsegenskaper kan ses som kompletterande in-formation till de standardtal för bortsortering som används vid beräkningen av den reducerade skördens storlek. Resultaten redovisas utförligare i dokumentet "Beskrivning av statistiken".

I undersökningen om potatis för stärkelse gjordes endast en bedömning om rötskadade knölar förekom i större utsträckning än normalt. Där angav 92 % av odlarna att rötskadade knölar inte förekom i större utsträckning än normalt, 5 % angav att det fanns mer rötskadade knölar än normalt (på samma nivå som 2009) och 3 % angav "vet ej".

Kommentarer till tabellerna

Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket. I tabellerna redo-visas antal jordbruksföretag som utgör underlag för beräkningarna, bärgad skörd per hektar, medelfel för hektarskörd, grödareal, total skörd samt medelfel för den totala skörden. Slutliga resultat för riket för de närmast föregående åren redovisas också som jämförelse.

För att undvika redovisning av alltför osäkra resultat krävs att redovisad hektar-skörd för länet grundar sig på uppgifter från minst 20 jordbruksföretag. Vid färre antal företag ersätts skördeuppgiften i tabellen med två prickar (..). När inga observationer finns att redovisa markeras detta med ett streck (-).

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Matpotatis. Preliminära resultat 2010**Hektarskörd, areal och totalskörd**

1. Table potatoes. Preliminary results 2010

Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal undersökta företag	Hektarskörd tot, kg/ha	Hektarskörd red, kg/ha ²⁾	Medelfel, %	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medelfel, %
Län							
Stockholms	2	110
Uppsala	18	260
Södermanlands	5	90
Östergötlands	53	34 790	31 640	1,9	1 740	55 100	1,9
Jönköpings	16	220
Kronobergs	10	100
Kalmar	20	31 970	29 280	4,3	480	14 100	4,3
Gotlands	30	29 630	27 340	4,1	960	26 300	4,1
Blekinge	11	100
Skåne	246	31 180	29 220	1,3	7 110	207 600	1,3
Hallands	70	33 640	31 220	3,3	2 110	65 800	3,3
Västra Götalands	86	32 180	29 180	1,6	2 770	80 900	1,6
Värmlands	26	27 790	24 800	1,8	500	12 500	1,8
Örebro	33	23 700	21 690	2,8	590	12 900	2,8
Västmanlands	2	50
Dalarnas	48	26 340	23 110	1,8	930	21 600	1,8
Gävleborgs	33	19 430	17 110	2,6	290	5 000	2,6
Västernorrlands	20	23 130	20 230	10,0	170	3 500	10,0
Jämtlands	14	150
Västerbottens	36	20 920	16 710	4,0	410	6 800	4,0
Norrbottens	29	21 720	17 170	1,3	580	9 900	1,3
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	195	32 640	30 540	1,8	5 570	170 100	1,8
Götalands mellanbygder	160	30 170	28 110	1,5	4 840	136 100	1,5
Götalands norra slättbygder	112	34 420	31 240	1,0	4 060	126 900	1,0
Svealands slättbygder	69	25 760	23 250	1,5	1 370	31 700	1,5
Götalands skogsbygder	70	25 410	23 100	3,5	1 010	23 400	3,5
Mell Sveriges skogsbygder	53	23 320	20 660	1,5	860	17 700	1,5
Nedre Norrland	84	22 950	20 060	2,8	1 020	20 400	2,8
Övre Norrland	65	21 380	16 970	1,8	1 000	17 000	1,8
Hela Riket⁴⁾							
2010	808	29 950	27 430	0,7	19 790	542 800	0,7
2009	910	31 450	28 850	0,7	19 710	568 500	0,7
2008	886	31 200	28 490	0,7	19 590	558 200	0,7
2007	974	28 850	26 300	0,8	20 330	534 700	0,8
2006	1 023	28 430	25 990	0,7	20 210	525 300	0,7
2005	1 059	30 810	28 200	0,7	22 080	622 700	0,7
Genomsnitt 2005–2009	.	30 150	27 570	.	20 350	561 000	.

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för små (<35 mm), rötskadade eller grönfärgade knölar.

3) Preliminär areal enligt JO 10 SM 1002 om jordbruksmarkens användning. För län och produktionsområden saknas 59 hektar som inte kunnat fördelas efter regionstillhörighet. Denna areal ingår endast i arealen för "Hela riket".

4) För åren 2005–2009 redovisas de slutliga resultaten.

2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2010

Hektarskörd, areal och totalskörd

2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2010
Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal undersökta företag ¹⁾	Hektarskörd, kg/ha	Hektarskörd red, kg/ha ²⁾	Medelfel, %	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medelfel, %
Län							
Kalmar	25	35 190	35 050	1,5	730	25 400	1,5
Blekinge	35	34 410	34 270	3,3	1 830	62 700	3,3
Skåne	87	39 080	38 930	1,3	4 200	163 400	1,3
Övriga	6	180
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	21	39 170	39 010	1,9	740	28 800	1,9
Götalands mellanbygder	112	37 480	37 330	1,2	5 430	202 600	1,2
Götalands norra slättbygder	4	110
Svealands slättbygder	-	10
Götalands skogsbygder	16	630
Mell Sveriges skogsbygder	-	0
Nedre Norrland	-	0
Övre Norrland	-	30
Hela Riket⁴⁾							
2010	153	37 390	37 240	1,2	7 320	272 800	1,2
2009	157	40 060	39 900	1,4	7 250	289 400	1,4
2008	159	40 610	40 440	1,2	7 290	295 000	1,2
2007	169	31 790	31 660	2,3	8 030	254 300	2,3
2006	162	31 820	31 690	1,9	7 970	252 500	1,9
2005	168	38 930	38 770	1,2	8 370	324 600	1,2
Genomsnitt 2005–2009	.	36 640	36 490	.	7 780	283 200	.

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för rötskadade knölar.

3) Preliminär areal enligt JO 10 SM 1002 om jordbruksmarkens användning. För län och produktionsområden saknas areal som inte kunnat fördelas efter regionstillhörighet, 387 hektar. Denna areal ingår endast i arealen för "Hela riket".

4) För åren 2005–2009 redovisas de slutliga resultaten.

3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2010 Hektar och % av grödarealen

3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2010
Hectares and % of the cultivated area

Område	Matpotatis		Potatis för stärkelse	
	Obärgad areal		Obärgad areal	
	Hektar	%	Hektar	%
Län				
Stockholms	-	-
Uppsala	-	-
Södermanlands
Östergötlands	20	0,9
Jönköpings
Kronobergs
Kalmar	0	0,3	0	0,3
Gotlands	40	4,5
Blekinge	0	0,2
Skåne	80	1,1	0	0,0
Hallands	80	3,6
Västra Götalands	30	1,2
Värmlands	20	3,3
Örebro	20	4,0
Västmanlands
Dalarnas	10	1,2	-	-
Gävleborgs	10	1,8	-	-
Västernorrlands	0	1,7
Jämtlands
Västerbottens	0	0,3
Norrbottens	10	1,1
Produktionsområden				
Götalands södra slättbygder	130	2,4	0	0,0
Götalands mellanbygder	60	1,3	0	0,1
Götalands norra slättbygder	40	0,9
Svealands slättbygder	70	4,8
Götalands skogsbygder	20	2,0
Mellersta Sveriges skogsbygder	20	2,0
Nedre Norrland	10	0,8
Övre Norrland	10	0,8
Hela Riket ¹⁾				
2010	350	1,8	10	0,1
2009	340	1,7	30	0,5
2008	320	1,6	10	0,2
2007	960	4,7	890	11,0
2006	280	1,4	170	2,2
2005	260	1,2	0	0,0

Anm. Där antalet företag i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..).

1) För åren 2005–2009 redovisas de slutliga resultaten.

Fakta om statistiken

Sedan lång tid tillbaka har i Sverige varje år uppskattningar av skördar inom jordbruket redovisats. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades då främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär. Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den s.k. objektiva metoden med provtagningar i fält används inte längre. För potatis baseras skördestatistiken fr.o.m. 1999 på uppgifter som insamlas direkt ifrån lantbrukarna.

Detta omfattar statistiken

Definitioner och förklaringar

Den **population**, som den preliminära skördestatistiken ska belysa, utgörs av jordbruksföretag med odling av matpotatis respektive potatis för stärkelse under 2009. Skördestatistiken baseras på urvalsundersökningar med jordbruksföretag som undersökningsenheter. Med **jordbruksföretag** avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Grödarealerna är hämtade från den preliminära statistiken om åkerarealens användning som grundar sig på uppgifter från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd.

Skörd av potatis redovisas dels för matpotatis och dels för potatis för stärkelse. Till **matpotatis** räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även industripotatis för tillverkning av t.ex. mos, chips, pommes frites och för leverans till skalerier samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter. I **potatis för stärkelse** ingår även utsädesodlingar.

Den **totala hektarskörden** som är en bruttoskörd tas fram som kvoten mellan den skattade totalskörden (brutto) och den skattade arealen i redovisningsgruppen.

Den **reducerade hektarskörden** erhålls därefter genom att korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987–1998 års objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande, gröna och rötskadade m.m. på riksnivå till 9,5 %. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4 %. För färskpotatis görs ingen korrigering för bortsortering.

När hektarskördarna beräknas ingår eventuell obärgad areal och osatta vändtegar i skattningen. Stora obärgade arealer sänker den skattade hektarskörden. Ingen beräkning av hektarskörd för skördad areal görs.

Totalskörden (netto), som är den redovisade, beräknas sedan genom att den reducerade hektarskörden multipliceras med de publicerade preliminära arealuppgifterna.

Undersökningen om skörd av potatis ingår i Sveriges officiella statistik. Resultaten utnyttjas som underlag för myndigheter och näringsliv vid planering inom

områdena jordbruk och miljö. Resultaten används också för rapportering till EU enligt bindande förordningar.

Så görs statistiken

Skördeskattningarna av potatis 2010 baseras på uppgifter från ett urval av odlare. I de preliminära skördeskattningarna för år 2009 har uppgifter från 808 av 1 101 utvalda matpotatisodlare respektive uppgifter från 153 av 181 utvalda odlare av stärkelsepotatis ingått i beräkningarna.

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd avseende 2010. Registret innehåller gröduppgifter som lämnats av de lantbrukare som ansökt om stöd. Jordbrukare som ansöker om arealbaserade stöd ska redovisa hela åkerarealen uppdelad på grödor.

Urvalet för matpotatis är stratifierat efter produktionsområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 21 strata. Urvalet för potatis för stärkelse är stratifierat efter odlingsområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 10 strata. Uttagning av odlare görs med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval inom varje stratum. Bortfall hanteras med rak uppräknings inom strata.

Uppgiftsinsamlingen sker genom att jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter via internet eller via telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare.

För matpotatis insamlades uppgifter om:

- Skördad kvantitet av färskpotatis, främst sorterna Arielle, Maria, Maris Bard, Minerva, Princess, Rocket, Solist och Swift.
- Skördad kvantitet av matpotatis.
- Kvalitetsegenskaper, en bedömning om vissa angivna egenskaper förekom i större utsträckning än normalt.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av matpotatis.
- därav ekologisk odling.

För potatis för stärkelse insamlades uppgifter om:

- Skördad kvantitet av potatis för stärkelse.
- Kvalitetsegenskaper, en bedömning om rötskadade knölar förekom i större utsträckning än normalt.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av potatis för stärkelse.

Med ledning av varje företags areal, som ingår i uppgiftsinsamlingen, framräknas företagets hektarskörd. Arealuppgifterna är i regel desamma som lantbrukaren redovisat i sin SAM-ansökan tidigare under året.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på uppgifter från ett urval av företag redovisas i tabellerna relativa medelfel för de skattade hektarskördarna och totalskördarna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

Bortfall

Andelen bortfall i årets preliminära beräkning för matpotatis är 9,9 % (109 undersökningsenheter), därav är 1,7 % (19 undersökningsenheter) partiella bortfall. För potatis för stärkelse är andelen bortfall 7,2 % (13 undersökningsenheter).

Medelfel

Medelfelet anges i % av den skattade skörden. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För t.ex. en skattad hektarskörd för potatis på 30 000 kg/ha och ett medelfel på 1,0 % (dvs. 300 kg/ha) kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $30\,000 \pm 2 \times 300$ (dvs. 29 400 – 30 600 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörd.

Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd betraktas i detta sammanhang som totalregister för grödarealer, vilket innebär att de procentuella medelfelen för hektar- och totalskörd blir identiska.

Övertäckning och undertäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället sker förändringar i företagsbeståndet. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar potatis utgör övertäckning. Från och med 2001 års undersökning används årets aktuella uppgifter om lantbruksföretag och arealer som underlag för urvalet. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå. Övertäckningen beräknas i 2010 års preliminära statistik till 16,7 % (184 undersökningsenheter) för matpotatis och 8,3 % (15 undersökningsenheter) för stärkelsepotatis. I övertäckningen inkluderas företag som visar sig ha potatisodlingen utarrenderad, vilket just för matpotatis är tämligen vanligt.

Bearbetning

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med detta görs manuella och maskinella kontroller. Särskild granskning görs t.ex. när låga respektive höga hektarskördar redovisats. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Bra att veta

Från provtagning till uppgifter från jordbrukarna

Under mer än 35 år utgjorde de objektiva skördeuppskattningarna med provtagningar grunden för beräkning av skörden av spannmål och potatis. Sedan 1999 samlas uppgifter om potatis in direkt ifrån jordbrukarna. Skillnader mellan metoderna gör att jämförelser med åren före 1999 och resultaten för senare år är svåra att göra. Detta beskrivs närmare i dokumentet "Beskrivning av statistiken". En länk till dokumentet finns nedan.

Annan statistik

Preliminära uppgifter om jordbruksmarkens användning 2010 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 10 SM 1002.

Med skördestatistiken för en lång följd av år som underlag beräknar SCB normskördar. Med normskördar menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Resultaten redovisas i juni varje år i Statistiskt meddelande, senast JO 15 SM 1001. Redovisning sker för skördeområden, län, produktionsområden och riket.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som kostnadsfritt önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post, kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Beskrivning av statistiken

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i:

[Beskrivning av statistiken](#) för skörd av potatis 2010. Detta dokument finns tillgängligt på SCB:s och Jordbruksverkets webbplatser.

In English

Summary

Production of potatoes in 2010, preliminary results

This report provides the preliminary results of 2010 for the yield per hectare and total production of potatoes. The results are presented for counties, production areas and for the whole country.

The results are presented for table potatoes and potatoes for processing of starch. For the whole country, the yield per hectare for table potatoes is estimated at 27 430 kg and the total production is estimated at 542 800 tonnes. The corresponding figures for potatoes for processing of starch are 37 240 kg and 272 800 tonnes, respectively.

The results for 2010 were based on a survey with a sample of 1 101 holdings for table potatoes and a sample of 181 holdings for potatoes for processing starch.

The tables show the number of observations, the total and reduced yields per hectare in kg and total production in metric tonnes. Standard errors are also presented. Unharvested areas are shown in a separate table. As for the reduced yield, the yield per hectare is reduced for small, blighted and green potatoes etc. for table potatoes. The reduction for potatoes for processing of starch is made only for blighted potatoes. These reductions are made with standard values.

When calculating the yields unharvested areas is taken into account, which lower the yield per hectare and owing to that also lower the production. The unharvested areas vary between years depending on the conditions during the growing season. The calculation of total production is based on the reduced yields and areas based on preliminary statistics from the administrative database for agricultural subsidies.

Since 1960, Statistics Sweden has produced statistics for potatoes using an objective method based on probability sampling and physical measurements with samples taken from the fields. The method was changed 1999 on to getting information directly from a sample of farmers. Starting 2006 the farmers can use internet as a tool for data delivery concerning potato production to Statistics Sweden.

List of tables

Explanation of symbols	9
1. Table potatoes. Preliminary results 2010	10
2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2010	11
3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2010	12

List of terms

Antal företag	Number of holdings
Areal	Area
Färskpotatis	New potatoes
Hektarskörd	Yield per hectare

Hela riket	The whole country
Län	County
Matpotatis	Table potatoes
Medelfel	Standard error
Obärgad areal	Area not harvested
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Produktionsområde	Production area
Rötskadade	Blighted tubers
Småfallande	Small tubers
Standardtal	Standard value
Total skörd	Total production